

Debatt

12

Marte Michelet
Debatt- og kronikkansvarlig

Mikal Hem

KRONIKK: 6000 tegn inkl. mellomrom.
HOVEDINNLEGG: 3000 tegn inkl. mellomrom
REPLIKK: 2000 tegn inkl. mellomrom.
KORTINNLEGG: 700 tegn inkl. mellomrom.
Legg ved portrettfoto.

prosent av alle unge, sysselsatte kvinner i Norge var i 2009 utsatt for trakassering på arbeidsplassen i form av uønsket seksuell oppmerksomhet, kommentarer og liknende. Ifølge Statistisk sentralbyrå.

SEND INNLEGG TIL
debatt@dagbladet.no

RETT FRA NETT

Den tyske regjeringen er enig om å stenge alle atomkraftverkene i landet innen 2022.

Hundre kroner på at vedtaket blir omgjort om noen år. **Fritz Hansen**

De fleste som er imot atomkraftverk vet ikke engang forskjellen på et atomkraftverk og en atombombe. De hører ordet "atom" og tror at det er Enola Gay som er i lufta. Atomkraftverk er fremtidens energi. For øvrig skulle man jo tro at Bellona-aktivister og Natur & Ungdom-frelste jordelskere ville være litt mer positivt innstilt til atomkraft. Et simpelt googlesøk viser jo en bemerkelsesverdig forskjell både i antall ulykker og omfang, sammenliknet med f.eks. oljevirksomhet.

Mersk

Det er nettopp p.g.a. av fanatiske miljøvernere at atomindustrien har så få ulykker i dag. I stedet for å syte burde du takke dem. **Pace**

Verdenskommisjonen for Miljø og Utvikling sa at verden ikke hadde noe annet alternativ enn å redusere energiforbruket med 50 prosent. Siden den gang har vi sikkert økt med 50 prosent! Skal vi tro at Tyskland nå vil satse på en kraftig reduksjon av energiforbruket, eller har pengegaloppen tatt overhånd så fossilt brennstoff får full flyt og våre barn en svær usikker framtid?

Terje Dahl

Visste ikke at Tyskland var så jordskjelv- og tsunamiutsatt. Helt utrolig at politikerne bøyer av for dette. De gjør ikke hva som er nødvendig for planeten, men hva som er nødvendig for å vinne velgere og beholde makten. Heller ikke imøtekommer de framtidige energikrav.

Tuna

Et atomuhell har ingen kort horisont, det ødelegger et område for generasjoner som kommer, i motsetning til veldig mange andre uhell i industrien.

Appetit

DELTA I DEBATTEN
PÅ DAGBLADET.NO

HELSE-NORGE: Sentralstyrt turnustjeneste handler om å sette fellesskapet over

Gode leger i dis

KRONIKK

Per Stensland
Fylkeslege,
Sogn og Fjordane

Jan-Petter Lea
Fylkeslege,
Nordland

Caroline Olsborg
Fylkeslege,
Troms

Karin Straume
Fylkeslege,
Finnmark

Helen Brandstorp
Turnusveileder. Stipendiat, Nasjonalt senter for distriktsmedisin

TURNUSTJENESTEN for leger står for fall, en ordning som sikrer at nyutdannede leger sendes ut til tjeneste i hele landet. Den er en viktig årsak til at vi har et godt helsetilbud til hele befolkningen og den sentrale loddrekningen til tjenestesteder er selve nøkkelen.

Som nasjon ønsker vi gode legetjenester i distriktene. Som fylkesleger i avstand til Oslo, vil vi uttrykke det sterkere: Vi vil ha noen av de beste legene til våre områder! Vi ser at unge turnusleger overraskes over hvor spennende livet på landet kan være. Her får de rom til å bruke hele seg og utfordres på en rekke felt. De får mulighet til å gjøre en synlig forskjell for lokalbefolkningen. Mange velger å fortsette sin legekarriere her, ofte på tvers av hva de hadde tenkt. Folk flest kjenner historier om turnusleger som ble værende i kommunen eller på småsykehuset – først ett år, så flere.

DE NYUTDANNEDE blir fordelt til denne praktiske jobben via en sentral loddrekning. Norsk-

lingende navn eller gode kontakter hjelper ikke på hvor du kommer i turnus. Ordningen er altså solidarisk og rettferdig, og staten har ansvaret. Vi som fylkesleger er statens representanter i fylkene, og vi har ansvar for at turnuslegerne får veiledning på arbeidsplassen, i grupper og i tilpassede kurs. Dette sentrale ansvaret gir turnustjenesten spesielle vilkår.

I hele verden er det vanskelig å få leger til distriktene, og fagfeltet distriktsmedisin (Rural medicine) bidrar med forskning. Nasjonalt senter for distriktsmedisin, ved Universitetet i Tromsø, og fylkeslegen i Finnmark er blant bidragsyterne. Forskningen viser at det først og fremst er forhold ved utdanningen og utdanningsstedet som har positiv effekt på rekruttering og stabilisering av leger i distrikt. Eksponering for arbeid utenfor universitetsbyene er det sentrale. I dag foregår utdanningen hovedsakelig i fire store byer, på de spesialiserte sykehuse- ne. Turnustjenesten representerer en motvekt til dette.

FYLKESLEGEN i Finnmark, Karin Straume, har vist at man gjennom turnustjenesten rekrutterer langt flere leger enn forventet til fylket. I en undersøkelse svarte kun 7,6

% avgangsstudenter fra Oslo at de kunne tenke seg å jobbe i Nord-Norge etter endt studium. Etter turnus i Finnmark valgte 37,5 % av disse Oslostudentene å ta sin første legejobb i landsdelen. En undersøkelse blant leger under spesialisering på sykehuse- ne i Finnmark, viste at 62 % av dem hadde kommet

dit som turnusleger. Tilsvarende funn er gjort ved undersøkelser i Sogn og Fjordane.

AT DENNE styrte foredlingen av leger er så viktig står i motsetning til en vanlig antakelse – at insentiver skal bringe leger ut av byene. Økonomiske insentiver virker dårlig på høyt lønnede yrkesgrupper. Noen fristes av en ekstra høy lønn alene, men de fleste vil i tillegg være sikre på at de arbeider på et sted der de får muligheter til

Turnustjenesten står for fall.

OVERRASKENDE POPULÆRT: Etter turnus i Finnmark valgte 37,5% av O

å gjøre en trygg og god jobb. I mange land i verden vil dette være ensbetydende med å jobbe på store sykehus. I Norge har vi en relativt sterk helsetjeneste også i distriktene. Andre land med grisgrendte strøk setter sykepleiere til å gjøre legejobber, fagmiljø forvitret og kolleger her land advarer derfor mot å fjerne vår sentrale legefördeling via turnus.

PRESTER OG TANNLEGER er to grupper som kan sammenliknes med leger. Felles er lang utdanning fra universitetsbyene, og også disse gruppene skal betjene befolkningen i alle landets kommuner. Kirken har måtte åpne for

vigsling av andre yrkesgrupper enn teologer til presteyrket. Vi kjenner til sykepleiere, lærere og jurister i faste prestejobber. I småkommuner gjør tannpleiere i stor grad arbeidet tannleger gjør i byene.

DANMARK HAR beholdt den sentrale fordelingen i turnustjenesten etter en omfattende revisjon nylig - av hensyn til distriktene. I Sverige har man lenge hatt et søknadsbasert system, lik det som er foreslått for Norge. Dette har medført at mange av de nyutdannende legene foretrekker å vente på drømmejobben i Stockholm. Der er ventetiden for svensk «AT-tjänst» over ett år. I

Dagbladet

Havnelageret, Langkaia 1, 0150 Oslo.
Postboks 1184, Sentrum, 0107 Oslo.
Sentralbord: 24 00 10 00

Åpent man.-fre. 07.00-16.00
Stengt lør., søn. og helligdager.
Redaksjonen direkte: 24 00 03 10
Vaktsjef direkte: 24 00 03 60
Fotodesk direkte: 24 00 09 00
E-post: pictures@dagbladet.no

Dagbladet.no direkte: 24 00 00 07
E-post: nettred@dagbladet.no
Telefax: Dagbladet: 24 00 00 01
Dagbladet.no: 24 00 01 01
E-post: sentralbord@dagbladet.no
Tips og digitalfoto: 2400@db.no

Kundeservice: 800 30 100
E-post: kundeservice@dagbladet.no AS
Dagblad-Trykk: 67 98 94 23
Dagbladet forbeholder seg retten til å distribuere innsendte innlegg i elektroniske formater.

Illustrasjonsfoto: Sara Johannessen/Scanpix

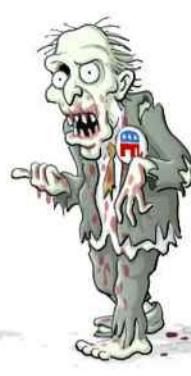
STARS AND STRIPE

Clay Bennett har jobbet som politisk avistegner siden 1981, og tegner i dag for Chattanooga Times Free Press. Trebarnsfaren har vært nominert til Pulitzerprisen seks ganger, og vant den prestisjefylte prisen i 2002.

"There he goes, scaring everybody again."

Alle revolusjoner har hittil bare bevist én ting, nemlig at mye lar seg forandre, bare ikke menneskene.

Karl Marx

individet.

trikktene

slostudentene å ta sin første legejobb i landsdelen. Bildet er fra Kårhamn utenfor Hammerfest.

Foto: Adrian Øhrn Johansen

Nord-Sverige er ventetiden nede i tre måneder, til tross for gode evalueringer på tjenestestedene der. Sverige mangler altså vår sentrale fordeling, og Socialstyrelsen rapporterer om at «glesbygdene» i Sverige i stor grad betjenes av utenlandske vikarer, tilbudet sentraliseres og befolkningen bruker legetjenestene enn i byene (2009). Med en Samhandlingsreform på trappene, må vi ta lærdom av utviklingen i Sverige og gjøre alt vi kan for fortsatt å rekruttere til lokalsykehus og en faglig sterk primærhelsetjeneste.

ÅRSAKEN TIL at turnustjenesten nå står for fall, er at mange leger utdannet i EU/EØS-området

krever plass. I tillegg skaper fordelingsordningen administrativt hodebry for sentrale myndigheter. Den foreslåtte løsningen er å gi administrasjonen over til kommuner og helseforetak. Vi mener at myndighetene selv burde arbeide for å bremse og kvalitetssikre inngangen til de unge legers første møte med praktisk legearbeid i Norge. Mange har kommet med konkrete forslag, som felles språklige og faglige inngangskrav til tjenesten. Ekspertene i EU-rett og profesjonsrett bør kunne finne løsninger innen dagens juridiske virkelighet.

FOR OSS synes det som om den viktige effekten turnustjenesten

har for å sikre gode leger til hele landet er undervurdert. Myndighetene har foreslått å gi fra seg styringen. Vi ønsker oss i stedet et fortsatt sterkt sentralt plassert ansvar for denne første delen av legers praktiske yrkesliv. I siste instans handler dette om et politisk verdivalg: På den ene siden; individets frihet til selv å velge arbeidssted og arbeidsgivere sin rett til å velge ansatte. På den annen side; en statlig styring som sikrer hele befolkningen den samme lovfestede rett til gode helsetjenester. Tidstrenden bærer i retning av mer individualisme, og det krever stadig sterkere politisk rygg å sikre fellesskapets verdier.

PROTEKSJONISTER: Liv Signe Navarsete og Lars Peder Brekk forsvarer en proteksjonistisk handelspolitikk. «Hvem skal spise fisken vår hvis alle skal tenke som Navarsete og Brekk?» spør forfatteren.

Foto: Terje Bendiksby/Scanpix

Handel mot fattigdom

Vibeke Hammer Madsen
Administrerende direktør i HSH

LANDBRUK: «Handel i seg selv skaper ikke mer mat», skriver Liv Signe Navarsete og Lars Peder Brekk 26. mai, i et forsvar for en mer proteksjonistisk handelspolitikk på matområdet. Det er to problemer med Senterpartiledernes nei til handel. For det første er det faktisk slik at økt handel gir bedre forutsetninger for å fø verdens befolkning. For det andre: Hvem skal spise fisken vår hvis alle skal tenke som Navarsete og Brekk?

DET ER DEN samlede produksjonen av mat i verden og fordelingen av maten som er avgjørende. Det er også slik at noen områder av verden har bedre forutsetninger for å produsere noen typer mat enn andre. Mange utviklingsland har god evne til å produsere noen varer, men ikke alle varer. For eksempel er noen av de fattigste landene i Mellom-Amerika gode på å produsere honning. Så gode at og effektive at honningen kan selges i utlandet, til og med i Norge dersom vi hadde tillatt en større kvote. Den kunne til og med vært å finne i norske butikkhyller – med etikett «honning fra Nicaragua». Og enkelte land i

Afrika er gode på å produsere kjøtt. De har til og med fått lov til selge litt til Norge, men bare litt. Når eksportkapasiteten øker for mye, så blir det stopp.

NORGE TJENER selv godt på det internasjonale varebyttet. Salg av olje og fisk, og import av for eksempel klær som er rimeligere enn om vi skulle produsert det selv, gjør Norge rikt. Slik er det også for andre land. Særlig mindre land er avhengige av handel for vekst og velferd. Hittil har de fattigste landene i liten grad vært med på denne velstandsveksten.

I forbindelse med Doha-runden i WTO beregnet Verdensbanken at dersom Afrika øker sin andel av verdenshandelen med én prosent ville det skape over 70 milliarder dollar i økt verdi for Afrika.

MEN DEN GANG ei. Senterpartiet vil at indianerne i Nicaragua skal spise honningen sin selv. For noen generasjoner siden var ikke Norge så velstående som i dag. Ville vi den gang at omverdenen skulle be oss om å spise fisken vår selv?

Senterpartiet vil at indianerne i Nicaragua skal spise honningen sin selv.

Si din mening på Dagbladet.no

Dagbladet forbeholder seg retten til å distribuere innsendte innlegg på trykk og i elektroniske formater.

Epost: 2400@dagbladet.no.

Tipstelefon: 24 00 00 00

PFU Dagbladet arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig avisomtale, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen.

Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan som behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål.

Adr.: Rådhusgt. 17 3. etg., pb 46 Sentrum, 0101 Oslo.

Tlf.: 22 40 50 40, **Faks.:** 22 40 50 55.

E-post: pfu@presse.no